

krat, kolikor misliš popiti, da se ti ne zduši in v nič ne pride, tudi preveč si ne napravljaj te pijače, da se ti ne skisa in ti ne zasmerdi; bolje je po malem je napravljati in večkrat, saj ne prizadene dosti truda. Da pa dobi lepo barvo ta pijača, dajo enmalo brazilike v posebnem lončku kuhati, in primešajo potem to rudečo vodo oni pijači; res je take barve, da bi mislil, da imaš marun (Marwein) na mizi; tako pobarvano čisto vodo piti je sedaj tudi v navadi pri mornarjih na barkah. Da ima pa ta pijača prijeten duh in da je sladka, devajo v njo al enmalo sladkora ali rožičev in pa limon. Kadar se vsa pijača iz sodca popije, se more spet na staro brinje frišne vode naliti in piti, nar boljše je pa vse čisto frišno si napraviti. J. Sajovec.

Gospodarske skušnje.

(Da se červ lesa ne loti), naj se les postavi pokonci pa tako, da je verh ali glava debela pri tleh. To smo že povedali v „Novicah“; sedaj pa še povemo, da to je poterjeno od več strani. Zakaj pa se červ ne loti tako postavljenega debela? Na to vprašanje je odgovoril dr. Finkelmann, da zato ne, ker červa z njegovim nježnim gobčikom težko stane, da bi les glodal stremenu nasproti (gegen die Faser).

(Kako lečo sejati na visokih krajih), kjer je zemlja za-njo pripravna, namreč pešena ilovca ali ilovčna kremenina, priporoča v časniku „Landw. Jahrb. für Ostpr.“ neki kmetovavec takole: Leča potrebuje pirnice čisto njivo, tedaj se seje naj bolje za krompirjem; bolje kot vsako drugo sočivje se obnaša ona tudi na pustejši zemlji; lapor (soldan) se ji dobro prilega in tudi suhi pešeni homci z apnico. Seje se v prvi polovici mesca maja, in kadar je povlečena bila, se povali, da začne hitreje kaliti in da se zatara plevél. Prav dobro ji dé, ako se njiva potrese s košeno moko ali s pepélom. Gips ji pomaga bolj k perju kakor k zernu. Prav dobro je tudi, ako se leča seje pod ječmen ali jaro rež, ker precej ob enem zori ž njima. Berž ko začne stročje rumeneti, naj se domú spravi, ker takrat se ne pogubi dosti semena, in taka leča se prav mehko kuha.

Zdravilska skušnja.

(Če človeka zob hudo boli), naj kane na šopek pavole 3 do 4 kapljice tiste tekočine, ki se v apoteki pod imenom kloroform dobiva; pavolo naj potem vtakne v uho na tisto stran, kjer ga zob boli. Ko bi trenil, neha včasih potem zob boleti, ali ga saj potolaži; da pa popolnomajenja, naj se ponavlja tako dolgo, da neha. Kloroform (to je, tista nedavno najdena stvar, s katero se človeku in živini lahko vés občutek vzame, ako se je navdihla) napravi v ušesu veliko vročino, pa ne boli in nič ne škoduje. — Tako svetuje dunajski zdrav. časnik „Med. Wochenschrift“, na kterege se smémo zanašati. Razglašamo pa ta pomoček zatega voljo, ker je večkrat težko gotovega zdravila zoper hude zobne bolečine najti, in ker se nam svetovani pomoček vés pripraven zdí.

Ozír v stare čase.

Začetek Carigrada. (Serbska pravlica.)

Carigrada — tako pripoveduje pravlica — niso ljudje zidali, ampak mesto se je samo po sebi postavilo. Neki car namreč jezdi na jelenov lov, in zagleda poleg košatega germa mrtvaško glavo, po kateri z mečem serdito useka. Zdaj zdrobljena čepinja spregovori, pa pravi: „zakaj me sekaš in drobiš, ker ti tudi mrtva škodovati zamorem?“ Car to slišati stopi raz konja, glavo pobere in jo v svoji lovski torbici domú nese. Domú pridši jo v razbeljeni peči sožgè v droben prah stolčeno in v papirček zavito skerbno v skrinji hrani. Nekoliko časa potem se na pot podá. Njegova že odrašana hči najde ključ, odpre skrinjo, in išče

po nji to in uno. Ko pa papirček s prahom najde, in ker ni vedila, kaj bi utegnilo biti, oslini iz ženske radovednosti svoj perst, se z njim praha dotakne in ga pokusi. Kmali potem je prišla v drugi stan (noseča je bila), in po dolgem in natankem preiskovanji je oče spoznal, da je mrtvaška glava tega kriva. Deklica je sinka porodila. Ko je enega dne car tega otroka pestoval, ki je komaj tri mesce star bil, ga dete močno za brado pocuka. Car bi se bil rad prepričal, ali je dete to s pomislkom ali zgolj le iz nevednosti storilo. Zato ukaže dvé posodi prinesiti: eno z gorečim ogljem, drugo pa z dragimi zlati napolnjeno, misleč: ako je dete nevedno, bo gotovo po oglji, nasproti pa po bliščih zlatih seglo. Ko so obé posodi pred otroka postavili, je hipoma po zlatih segel, in na oglje se še ozerl ni. Zdaj se začne bati, da bi se ne spolnile besede, ki jih je mrtvaška glava zažugala. Ko je fantek odrastel in leta verlega mladenčca nastopil, ga car po svetu pošlje, rekoč: „Potovaj brez počitka, dokler kraja ne najdeš, kjer se bo dvojno zlo sprijemalo“. Semtertje po svetu potovaje pride mladenec na ravno ta kraj, kjer zdaj Carigrad stoji. Tukaj najde velik ternov germ, krog kterege se je dolga pisana kačavila, tako, da je kača tern grizla, tern pa kačo pikal. Mladeneč to vidi in reče: „tukaj moram ostati!“ In, ko se krog oberne, zagleda zid, ki se je od njegovega herbta do ternovega germa razprostiral.

Od tega zida, pravijo, da se še zdaj ostanki vidijo.

Ni ga mesta na svetu, ktero bi bilo tolikokrat od sovražnika stiskano, in z vojsko obleženo, kakor Carigrad. Dvakrat so ga stari Gerki po Alcibiadu in Filipu, trikrat rimski cesarji: Severi, Maksimini in Konstantin, enkrat Latinci, tudi Perzijani, Avari, Slavijani, — dvakrat Bulgarci, sedemkrat Arabci in trikrat Ozmani z vojsko stiskali. Vidil je Carigrad starogerške vojskovodje in starorimske cesarje, novorimske cesarje in novogerške vladarje, perzijanske kozroe in arabske kalife, bulgarske kralje in slovanske kneze, beneške dožete in francozke grofe, avarske šakane in ozmanske sultane krog svojega zidovja stati, in štiri in dvajsetkrat obležen, je bil le šestkrat, namreč: od Alcibiada, Severa, Konstantina, Dandolota, Mihela Paleologa in Mohameda II. premagan. — Kakošna osoda mu v prihodnjic bode, kdo vé? Ant. Namre.

Popotni spominki.

Dva dni v Goratanu. (Dalje.)

Razkačeni škripljejo francozki zapovedniki nad tem odgovorom, zakaj sramotno bi bilo, ako bi 6000 vojakov (toliko močno je bilo sovražno kerdelo) se moglo leseni terdjavici in pešici ljudi umakniti in se nazaj verniti proti Gorici. Francozi toraj z vso mogočo silovitostjo in močjo ponovijo strel iz topov; v tem pa se tudi razdelijo okoli Predila po vseh bližnjih klancih, grapah in gojzdih čete za naskok. — Kakor pred divjim viharjem na morji neka potuhnjena tišina vso okolico obdaja, tako so tudi zdaj za malo časa topovi utihnili; na dano znamenje pa mahoma enako divjemu zalivu med ropotanjem bobnov in strašnim vpitjem privrejo sovražniki od vseh strani in ukupno na kladaro udarijo. Topovi in puške posadnikov strašno poderajo sovražne verste; na kupe jih leži mrtvih, in akoravno nove čete napolnujejo izpraznjene rede, tudi te zadene tista osoda. Pa — tudi naši padajo. Strašna morija divjá na obeh straneh, zakaj vsi se bijejo kakor besni oroslani. Poslednjič prederó sovražniki pregrade iz kolov, s katerimi je dvor kladare zagrajen bil. Nov boj se tukaj začne, vendar naši še ne omagujejo. Skoraj že pričnejo Francozi dvomiti da bi mogli kladare polastiti se, pa — kar hipoma zaženejo veseli vriš. 4 kompanije lovcov so bile prilezle visoko na kladaro. Od tam so metali slamnate, s smolo okapane vence na kladaro in vspeši se jim, zažgati jo. Požar, od močnega viharja gojen in razpihan, se mahoma razširi na vse strani; da bi pa tudi našim gasenje zadržavali in ubranili, planejo Francozi vnovič z divjim naskokom proti kladari.